

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση F.H. κατά Ελλάδας

(Προσφυγή αρ. ° 78456/11)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

31 Ιουλίου 2014

Η απόφαση αυτή θα γίνει οριστική υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44§2 της Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση F.H. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των δικαιωμάτων του ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδρίασε σε Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση :

Isabelle Berro-Lefèvre, *Πρόεδρος,*

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Λίνο Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse,

Ksenija Turković, *Δικαστές,*

και με τη σύμπραξη του Søren Nielsen, *Γραμματέα Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 8 Ιουλίου 2014,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. 78456/11) που άσκησε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ένας ιρανός πολίτης, ο F.H. (« ο προσφεύγων »), ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 16 Δεκεμβρίου 2011 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (« η Σύμβαση »). Η πρόεδρος του Τμήματος έκανε δεκτό το αίτημα του προσφεύγοντος να μην γνωστοποιηθεί η ταυτότητά του (άρθρο 47 § 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου – « ο κανονισμός »).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από την κ. I.-M. Τζεφεράκου και την κ. Ε. Βελιβασάκη, δικηγόρους Αθηνών και Κρήτης αντίστοιχα . Η Ελληνική Κυβέρνηση (« η Κυβέρνηση ») εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιό της, τον κ. Δ. Καλόγηρο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων επικαλείται ειδικότερα παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, εξεταζόμενου μεμονωμένου και σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης, και του άρθρου 5 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

4. Στις 21 Μαρτίου 2013, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1987.

A. Η κράτηση του προσφεύγοντος και η διεξαγωγή της σχετικής με την αίτηση ασύλου του διαδικασία

6. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι εξαναγκάστηκε να εγκαταλείψει το Ιράν λόγω του ότι φοβόταν για τη ζωή του επειδή ασπάστηκε τον χριστιανισμό.. Προσθέτει επίσης ότι λόγω της αλλαγής θρησκείας του, συνελήφθη και φυλακίστηκε και υπέστη άσχημη μεταχείριση. Διευκρινίζει ότι εν συνεχεία αφέθηκε ελεύθερος εν αναμονή της δίκης του. Κατ' αυτόν, η αλλαγή θρησκείας στο Ιράν τιμωρείται με την ποινή του θανάτου.

7. Στις 16 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων έφτασε στην Ελλάδα και συνελήφθη από την αστυνομία κοντά στο Σουφλί, στο νομό Έβρου. Στις 17 Δεκεμβρίου 2010, παρουσιάστηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Αλεξανδρούπολης.

Υποστηρίζει ότι δήλωσε ότι επιθυμούσε να καταθέσει αίτηση ασύλου, αλλά κανένα παρόμοιο αίτημα δεν καταχωρήθηκε από τις αρχές.

8. Στις 20 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων εξέφρασε την επιθυμία να καταθέσει αίτηση ασύλου αλλά στην συνέχεια παραιτήθηκε εγγράφως στις 8 Ιανουαρίου 2011. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι αρχές τον παραπλάνησαν κάνοντάς τον να υπογράψει την παραίτησή του, το περιεχόμενο της οποίας δεν καταλάβαινε και ότι δεν έλαβε ποτέ αντίγραφο .

Το έγγραφο της εν λόγω παραίτησης, ήταν ήδη τυπωμένο και ανέφερε ότι ο προσφεύγων παραιτείτο «για λόγους προσωπικούς και επειδή η έννοια του ασύλου δεν του είχε εξηγηθεί δεόντως». Το ίδιο έγγραφο ανέφερε ότι το περιεχόμενό του μεταφράστηκε στον προσφεύγοντα με διερμηνέα που μιλούσε την περσική γλώσσα (φαρσί) και έφερε την υπογραφή του.

9. Την ίδια ημέρα, ο Εισαγγελέας Αλεξανδρούπολης αποφάσισε να μην ασκήσει ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος για παράνομη είσοδο στην ελληνική επικράτεια έτσι ώστε αυτός να επαναπροωθηθεί στην χώρα καταγωγής του μέσω Τουρκίας.

10. Στις 21 Δεκεμβρίου 2010, ο Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης, θεωρώντας ότι υπήρχε κίνδυνος διαφυγής του προσφεύγοντος, διέταξε την κράτησή του στο κέντρο κράτησης Φερών έως την έκδοση, εντός προθεσμίας τριών ημερών, της απόφασης απέλασης, με βάση το άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005. Κατά την Κυβέρνηση, ο προσφεύγων έλαβε την ίδια ημέρα ενημερωτικό δελτίο για τα δικαιώματά του συνταγμένο στην αγγλική γλώσσα, την οποία ο προσφεύγων είχε δηλώσει ότι γνωρίζει.

11. Στις 24 Δεκεμβρίου 2010, ο εν λόγω διευθυντής διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος καθώς και τη συνέχιση της κράτησής του, με βάση το προαναφερθέν άρθρο 76 έως την εκτέλεση του μέτρου της απέλασης και για χρονικό διάστημα που δεν μπορούσε να υπερβεί τους έξι μήνες. Η απόφαση ανέφερε ότι ο προσφεύγων ενημερώθηκε στα αγγλικά για τα δικαιώματά του και τους λόγους της κράτησής του.

12. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι σχεδόν δεν μιλά αγγλικά. Υποστηρίζει ότι κατά την κράτησή του δεν έλαβε καμία πληροφόρηση σχετικά με το καθεστώς του, τον λόγο κράτησής του, τα ένδικα μέσα που είχε στη διάθεσή του και ότι δεν ήξερε εάν η αίτηση ασύλου του είχε καταχωρηθεί ή όχι. Αναφέρει ότι η απόφαση κράτησης του κοινοποιήθηκε χωρίς καμία εξήγηση ως προς το περιεχόμενό της και ότι η απόφαση απέλασης δεν του επιδόθηκε ποτέ. Προσθέτει ότι εξαναγκάστηκε να υπογράψει τα έγγραφα που ήταν συνταγμένα στα ελληνικά και ότι δεν κατάλαβε το περιεχόμενό τους και ότι το κέντρο κράτησης δεν είχε κανέναν διερμηνέα.

13. Στις 27 Δεκεμβρίου 2010, η Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης κάλεσε το Γενικό Επιτελείο της Ελληνικής Αστυνομίας να εγκρίνει την παράδοση του προσφεύγοντα και είκοσι έξι ακόμη παράνομων [μεταναστών] στις τουρκικές αρχές στο πλαίσιο εφαρμογής του πρωτοκόλλου επανεισδοχής. Την ίδια μέρα, δύο νομικοί σύμβουλοι της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες κατέθεσαν ενώπιον του Διοικητή του κέντρου κράτησης Φερών έγγραφο στο οποίο ανέφεραν ότι, κατά τη διάρκεια επίσκεψης που είχαν πραγματοποιήσει στο κέντρο στις 20 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων τους είχε εκφράσει την επιθυμία να καταθέσει αίτηση ασύλου. Η Κυβέρνηση αναφέρει, με την προσκόμιση αποδείξεων, ότι το έγγραφο αυτό διαβιβάστηκε την ίδια μέρα στην Υποδιεύθυνση Ασφαλείας της Αλεξανδρούπολης.

14. Στις 28 Δεκεμβρίου 2010, η Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης διέταξε τις αρχές του κέντρου κράτησης να ρωτήσουν τον προσφεύγοντα εάν επιθυμούσε να καταθέσει αίτηση ασύλου, διευκρινίζοντας ότι μια τέτοια αίτηση έπρεπε να κατατεθεί από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο.

15. Στις 3 Ιανουαρίου 2011, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο κέντρο κράτησης της Βέννας, για να προωθηθεί στην Τουρκία .

16. Στις 5 Ιανουαρίου 2011, επισκέφθηκε το κέντρο κράτησης της Βέννας ένας δικηγόρος που εκπροσωπούσε το Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες. Ο προσφεύγων εξήγησε στον δικηγόρο αυτόν τους φόβους του σε περίπτωση απέλασης και του ζήτησε να παρέμβει προκειμένου να καταχωρηθεί η αίτηση ασύλου του όπως και έκανε ο δικηγόρος. Στις 7 Ιανουαρίου 2011, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες ενημέρωσε τις αστυνομικές αρχές για την επιθυμία του προσφεύγοντος να καταθέσει αίτηση ασύλου.

17. Στις 30 Ιανουαρίου 2011, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες ενημέρωσε και πάλι τις αστυνομικές αρχές για την επιθυμία του προσφεύγοντος, την οποία εξέφρασε και πάλι κατά τη διάρκεια επίσκεψης αντιπροσωπείας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους πρόσφυγες στις 28 Ιανουαρίου 2011.

18. Στις 2 Φεβρουαρίου 2011, αστυνομικοί της αστυνομικής διεύθυνσης Κομοτηνής μετέβησαν στο κέντρο κράτησης Βέννας, όπου ο προσφεύγων εξέφρασε την επιθυμία, παρουσία διερμηνέα, να καταθέσει αίτηση ασύλου.

19. Στις 8 Φεβρουαρίου 2011, ενώ ο προσφεύγων είχε μεταφερθεί στο κέντρο κράτησης Σουφλίου, οι αρχές καταχώρησαν την αίτηση ασύλου του. Το αποδεικτικό που εγχειρίστηκε στον προσφεύγοντα ανέφερε ότι αυτός έλαβε ενημερωτικό δελτίο συνταγμένο στην αγγλική για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ως αιτούντος άσυλο· ο προσφεύγων υποστηρίζει αντίθετα ότι δεν έλαβε κανένα ενημερωτικό δελτίο μέχρι την ημέρα που αφέθηκε ελεύθερος . Η διαδικασία απέλασης ανεστάλη με την καταχώρηση της αίτησης ασύλου του.

20. Στις 14 Φεβρουαρίου 2011, ο προσφεύγων έκανε αίτηση για κατάλυμα ως αιτών άσυλο. Το αίτημά του διαβιβάστηκε στην Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στις 16 Φεβρουαρίου 2011.

21. Στις 30 Μαρτίου 2011, η Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής ζήτησε από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας να γνωρίσει στην Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης ποιος ξενώνας μπορούσε να φιλοξενήσει τον προσφεύγοντα .

22. Στις 11 Απριλίου 2011, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε ενώπιον αξιωματικού της αστυνομίας του Αστυνομικού Τμήματος Ορεστιάδας για συνέντευξη σχετικά με την αίτηση ασύλου του. Υποστηρίζει ότι η συνέντευξη έγινε υπό συνθήκες που δεν του επιτρέπανε να εκθέσει ορθά τα επιχειρήματά του . Υποστηρίζει ιδίως ότι η συνέντευξη άρχισε χωρίς διερμηνέα και στα αγγλικά, γλώσσα που δεν καταλάβαινε καλά, και ότι συνεχίστηκε παρουσία ενός ιρακινού συγκρατούμενού του που μετέφραζε από τα αγγλικά στα φαρσί και ενός άλλου αστυνομικού που μετέφραζε από τα αγγλικά στα ελληνικά για τον αξιωματικό που διενεργούσε τη συνέντευξη. Από την πλευρά της η Κυβέρνηση προσκομίζει το πρακτικό της συνέντευξης από το οποίο προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ήταν παρούσα η δικηγόρος του προσφεύγοντος, η κ. Βελιβασάκη-η οποία τον εκπροσωπεί και ενώπιον του Δικαστηρίου- καθώς και μία εκπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες.

23. Στις 12 Απριλίου 2011, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες κατέθεσε ενώπιον του διευθυντή της αστυνομικής διεύθυνσης Ορεστιάδας τη γνωμοδότησή της επί της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος. Από τη γνωμοδότηση αυτή προκύπτει ότι ο τελευταίος γνώριζε αγγλικά και ότι ήταν ιδιαιτέρως ανοιχτός και ομιλητικός κατά τη συνέντευξη, ότι το μεγαλύτερο μέρος της συνέντευξης διεξήχθη στα φαρσί, ότι ο ενδιαφερόμενος είχε αποκρύψει το γεγονός ότι είχε καταθέσει αίτηση ασύλου και στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία και ότι οι ισχυρισμοί του ως προς τους κινδύνους που διέτρεχε δεν ήταν αξιόπιστοι.

24. Στις 20 Απριλίου 2011, ο αστυνομικός που είχε διεξαγάγει τη συνέντευξη πρότεινε την απόρριψη της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος. Στις 26 Απριλίου 2011, ο διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ορεστιάδας απέρριψε την εν λόγω αίτηση. Αυτή η απόφαση κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 29 Μαΐου 2011.

25. Εντωμεταξύ, στις 2 Μαΐου 2011, ο προσφεύγων είχε διατυπώσει αντιρρήσεις κατά της απόφασης σχετικά με την κράτησή του ενώπιον του διοικητικού

πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης (εφεξής «διοικητικό πρωτοδικείο»). Παραπονούνταν, μεταξύ άλλων, για τις συνθήκες κράτησής του.

26. Στην από 6 Μαΐου 2011 απόφασή του, το διοικητικό πρωτοδικείο είχε απορρίψει τις εν λόγω αντιρρήσεις. Σημείωνε ότι, στις 20 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων είχε καταθέσει αίτηση ασύλου από την οποία είχε παραιτηθεί στις 8 Ιανουαρίου 2011, ότι, εν συνεχεία, είχε καταθέσει στις 14 Φεβρουαρίου 2011 (sic) μια νέα αίτηση η οποία είχε εξετασθεί στις 11 Απριλίου 2011 και ότι η σχετική απόφαση δεν είχε ακόμα ληφθεί (sic). Το πρωτοδικείο σημείωνε ομοίως ότι ο προσφεύγων δεν είχε ταξιδιωτικά έγγραφα, ότι δεν μπορούσε να αποδείξει την ταυτότητά του και ότι δεν είχε σταθερές κοινωνικές σχέσεις στην Ελλάδα, διευκρινίζοντας ότι αυτό θα διευκόλυne τον εντοπισμό του από τις αρχές σε περίπτωση απελευθέρωσης. Το πρωτοδικείο έκρινε επίσης ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε αποδείξει ότι μπορούσε να κατοικήσει στην Ελλάδα και να επιβιώσει με νόμιμα μέσα και ότι υπήρχε συνεπώς κίνδυνος φυγής. Τέλος, υπογράμμισε ότι ο προσφεύγων δεν είχε καταθέσει αίτημα μεταφοράς στο κέντρο κράτησης του Φυλακίου όπου οι συνθήκες κράτησης ήταν καλύτερες.

27. Στις 10 Μαΐου 2011, η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης του υπουργείου Υγείας, στην οποία είχε απευθυνθεί η Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, απάντησε ότι λόγω του μεγάλου αριθμού αλλοδαπών ήταν αδύνατο να στεγάσει εκείνη τη στιγμή τον προσφεύγοντα.

28. Επιπλέον, στις 6 Ιουνίου 2011, ο προσφεύγων, ο οποίος είχε εντωμεταξύ μεταφερθεί στο κέντρο κράτησης Φυλακίου, κατέθεσε ενώπιον της δευτεροβάθμιας επιτροπής, μέσω του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, προσφυγή κατά της απόφασης απόρριψης της αίτησης ασύλου του.

29. Με την από 17 Ιουνίου 2011 απόφαση την οποία έλαβε ο διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ορεστιάδας, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος και έλαβε την κάρτα που συνήθως χορηγείται στους αιτούντες άσυλο –την αποκαλούμενη «ροζ κάρτα». Η απόφαση διευκρίνιζε ότι η κράτηση είχε αρθεί λόγω της απόρριψης της αίτησης ασύλου και ότι εκκρεμούσε προσφυγή κατά της προαναφερόμενης απορριπτικής απόφασης. Σημείωνε επίσης ότι η απόφαση απέλασης ήταν ακόμη σε ισχύ και ότι θα εκτελούνταν σε περίπτωση απόρριψης της εν λόγω προσφυγής.

30. Ο προσφεύγων πήγε στην Αθήνα όπου έζησε ως άστεγος επειδή δεν μπορούσε να τύχει στέγασης σε κάποια δομή υποδοχής.

31. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2011, ο προσφεύγων, απελπισμένος κατά τα λεγόμενά του από την κατάσταση του, παρουσιάστηκε στην Υποδιεύθυνση Ασφάλειας Χίου και δήλωσε ότι επιθυμούσε να αποσύρει την αίτηση ασύλου του και να παραδώσει τη ροζ κάρτα του προκειμένου να περάσει στην Τουρκία και να συνεχίσει τις ενέργειες αιτήματος ασύλου σε αυτή τη χώρα. Ωστόσο, οι αρχές δεν έκαναν δεκτό αυτό το αίτημα διότι ο προσφεύγων δε θα είχε τη δυνατότητα να φύγει από την Ελλάδα χωρίς αυτό το έγγραφο.

32. Στις 22 Νοεμβρίου 2011, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής και έλαβε μια υπόσχεση ανανέωσης της κάρτας του αιτούντος άσυλο, της οποίας η ισχύς είχε εντωμεταξύ λήξει, για μια συμπληρωματική περίοδο τριών μηνών υπό τον όρο να ενημερώσει τις αρχές ότι διαθέτετε κατοικία. Ο προσφεύγων προσπάθησε να εξηγήσει στις αρχές ότι είχε ζητήσει στέγαση σε δομή υποδοχής και ότι του ήταν αδύνατο να βρει στέγη δεδομένου ότι δεν είχε ούτε πόρους ούτε αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ).

33. Σε στήριξη των λεγόμενών του, ο προσφεύγων προσκομίζει έγγραφο το οποίο έχει συντάξει ο Συνήγορος του Πολίτη αναφορικά με τα προβλήματα που σχετίζονται με την ανανέωση των ροζ καρτών των αιτούντων άσυλο από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής. Αυτό το έγγραφο διευκρίνιζε ότι φαινόταν να υπάρχει ένα συστημικό πρόβλημα στη λειτουργία της εν λόγω διεύθυνσης, σε ό,τι αφορούσε τόσο την πρόσβαση των αλλοδαπών ακόμα και στο ίδιο το κτίριο της διεύθυνσης όσο και τη διαδικασία κατάθεσης και ανανέωσης των ροζ καρτών (αναφέρονταν μεταξύ άλλων δυσκολίες στην εύρεση των φακέλων και καθυστερήσεις).

34. Στις 25 Ιανουαρίου 2012, η Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής κάλεσε την Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης να την ενημερώσει επί της κατάστασης της διαδικασίας που αφορούσε τον προσφεύγοντα. Στις 26 Ιανουαρίου 2012, η Αστυνομική Διεύθυνση απάντησε ότι η προσφυγή του προσφεύγοντος κατά της απόφασης απόρριψης της αίτησης ασύλου του δεν είχε ακόμα εξετασθεί.

35. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, από τις 15 Μαρτίου 2012, αποπειράθηκε πολλές φορές να παρατείνει την ισχύ της ροζ κάρτας του αλλά ότι αυτό ήταν αδύνατο

λαμβανομένων υπόψη, κατ' αυτόν, των δομικών ελλείψεων των υπηρεσιών ασύλου στην Αθήνα.

36. Ο προσφεύγων ζήτησε τη συνδρομή του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες. Την 1^η Αυγούστου 2012, το τελευταίο απέστειλε φαξ στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής ενημερώνοντάς την ότι ο ενδιαφερόμενος θα μετέβαινε την επόμενη ημέρα εκεί για να ανανεώσει τη ροζ κάρτα του. Ωστόσο η ροζ κάρτα του προσφεύγοντος δεν ανανεώθηκε εκείνη τη μέρα. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2012, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες απέστειλε νέο φαξ προς την ίδια κατεύθυνση με το προηγούμενο. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2012, η Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής αποφάσισε να διακόψει τη διαδικασία ασύλου για το λόγο ότι ο προσφεύγων δεν είχε παρουσιαστεί αυτοπροσώπως από την τελευταία ανανέωση της ροζ κάρτας του στις 15 Μαρτίου 2012.

37. Στις 12 Οκτωβρίου 2012, ο προσφεύγων, με τη συνδρομή δικηγόρου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες που παρενέβη προφορικά και εγγράφως, ζήτησε από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής να αναιρέσει την απόφαση διακοπής της διαδικασίας ασύλου. Καθώς η πρόσβαση του προσφεύγοντος στο κτίριο της εν λόγω διεύθυνσης δεν ήταν βέβαιη, η δικηγόρος απέστειλε προηγουμένως φαξ με το οποίο καλούσε τις αρχές να διευκολύνουν την πρόσβασή του.

38. Στις 15 Οκτωβρίου 2012, η απόφαση διακοπής της διαδικασίας ασύλου ακυρώθηκε και ανανεώθηκε η ροζ κάρτα του προσφεύγοντος. Καθώς δεν είχε επί ένα χρόνο τέτοιο έγκυρο έγγραφο, ο προσφεύγων δεν μπορούσε να λάβει άδεια εργασίας, να τύχει φροντίδας σε δημόσιο νοσοκομείο, να έχει ΑΦΜ και να νοικιάσει διαμέρισμα. Ήταν υποχρεωμένος να μένει ως καταληψίας σε εγκαταλελειμμένα κτίρια ή σε ξενοδοχεία, διατρέχοντας επίσης τον κίνδυνο, κατ' εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας (υγειονομική διάταξη ΓΥ/39Α του υπουργείου Υγείας και νόμος αριθ. 4025/2011), να απομακρυνθεί δια της βίας από αυτούς τους χώρους και να αποτελέσει αντικείμενο ποινικής δίωξης.

39. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2013 –ήτοι την ημερομηνία κατάθεσης των παρατηρήσεων του προσφεύγοντος σε απάντηση εκείνων της Κυβέρνησης- η εξέταση της αίτησης ασύλου του ενδιαφερόμενου εκκρεμούσε ακόμη ενώπιον της δευτεροβάθμιας επιτροπής, μαζί με πάνω από τριάντα χιλιάδες άλλες υποθέσεις.

B. Οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

40. Ο προσφεύγων κρατήθηκε σε τέσσερα διαφορετικά κέντρα κράτησης: από 16 Δεκεμβρίου 2010 έως 3 Ιανουαρίου 2011 στις Φέρες, από 3 Ιανουαρίου έως 6 Φεβρουαρίου 2011 στη Βέννα, από 6 Φεβρουαρίου έως 5 Μαΐου 2011 στο Σουφλί, από 5 Μαΐου έως 13 Μαΐου 2011 στις Φέρες, από 13 Μαΐου έως 17 Ιουνίου 2011 στο Φυλάκιο.

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

41. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, σε όλη τη διάρκεια της κράτησής του στο κέντρο κράτησης Σουφλίου, δεν μπόρεσε ποτέ να βγει έξω από το κτίριο, δεν έκανε καμία σωματική άσκηση και δεν είδε ποτέ ούτε τον ήλιο ούτε τον ουρανό. Αναφέρει ότι ο υπερπληθυσμός ήταν τέτοιος που κοιμόταν καθιστός στο έδαφος πάνω σε χαρτόνια και δίπλα σε απορρίμματα ή λύματα, ότι έπρεπε ενίοτε να πληρώνει 15 δολάρια σε συγκρατούμενους για να έχει αρκετό χώρο ώστε να ξαπλώνει και ότι, τον Μάιο του 2011, κοιμόταν κοντά στην είσοδο του θαλάμου που ήταν, κατ' αυτόν, εκτεθειμένη στις κλιματολογικές συνθήκες διότι δε διέθετε πόρτα αλλά κάγκελα.

42. Ο προσφεύγων διευκρινίζει ότι ο χώρος κράτησης προβλεπόταν για 38 άτομα και ότι φιλοξενούσε πάνω από 140, ότι δεν υπήρχε ούτε τραπέζι ούτε καρέκλες ούτε ντουλάπες, ότι δεν αεριζόταν επαρκώς και ότι τα παράθυρα έκλειναν χαρτόνια και απορρίμματα. Προσθέτει ότι οι τουαλέτες ήταν ανεπαρκείς ως προς τον αριθμό των κρατούμενων, ότι τις περισσότερες φορές ήταν βουλωμένες, με αποτέλεσμα να βγαίνουν τα λύματα μέσα στο θάλαμο, και ότι η μία από αυτές δε λειτουργούσε πια και είχε διαμορφωθεί με τρόπο ώστε να κοιμούνται εκεί κάποιοι κρατούμενοι.

43. Ο προσφεύγων αναφέρει ομοίως ότι τα στρώματα και τα σκεπάσματα ήταν βρώμικα, ότι ο θάλαμος δε θερμαινόταν και ότι δεν είχε καθαριστεί ποτέ κατά τους τέσσερις μήνες της παραμονής του. Δεν είχε ούτε οδοντόβουρτσα ούτε οδοντόκρεμα ούτε σαπούνι ούτε σαμπουάν ούτε χαρτί τουαλέτας.

44. Προσθέτει ότι οι κρατούμενοι λάμβαναν ένα γεύμα τη μέρα πολύ φτωχής διατροφικής αξίας και ότι αναγκάζονταν είτε να αγοράζουν εμφιαλωμένο νερό είτε να πίνουν νερό από τη βρύση το οποίο, κατά τα λεγόμενά του, δεν ήταν πόσιμο.

45. Αναφέρει επίσης ότι ξεκίνησε απεργία πείνας στις 28 Απριλίου 2011 μαζί με άλλους κρατούμενους.

46. Υποστηρίζει επιπλέον ότι οι ίδιες συνθήκες επικρατούσαν στα κέντρα κράτησης Φερών και Φυλακίου.

Αναφέρει επίσης ότι τα κτίρια του κέντρου Βέννας προορίζονταν αρχικά για την αποθήκευση δημητριακών και αγροτικών προϊόντων και ότι δεν ήταν κατάλληλα για κράτηση.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

47. Η Κυβέρνηση περιγράφει τα κέντρα κράτησης στα οποία διέμεινε ο προσφεύγων ως εξής:

Το κέντρο κράτησης Φυλακίου λειτουργούσε την περίοδο των πραγματικών περιστατικών ως χώρος πρώτης υποδοχής και χώρος κράτησης, καθώς και ως κέντρο υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων.

Οι ίδιοι οι κρατούμενοι, πιστεύοντας ότι θα πετύχουν την απελευθέρωσή τους, προκαλούσαν συχνά μεγάλες ζημιές στις εγκαταστάσεις. Το κέντρο είχε χρησιμοποιήσει πολλά μέσα για να διατηρήσει την καθαριότητα και τη λειτουργικότητα αυτών των εγκαταστάσεων.

Σε τακτά χρονικά διαστήματα γίνονταν απολυμάνσεις από ιδιωτική εταιρεία και βιάφονταν οι τοίχοι.

48. Οι τουαλέτες και τα ντους επαρκούσαν κι ο αριθμός τους ήταν ανάλογος προς τη χωρητικότητα του κάθε θαλάμου. Η θέρμανση διασφαλιζόταν από σύστημα κεντρικής θέρμανσης και ένας λέβητας επέτρεπε την παροχή ζεστού νερού 24 ώρες το 24ωρο.

49. Η έξοδος των κρατουμένων στην αυλή γινόταν ανά θάλαμο και διαρκούσε μία ώρα κάθε μέρα.

50. Η εκκένωση των λυμάτων γινόταν με μέριμνα της νομαρχίας Έβρου.

51. Η τροφή παρεχόταν από ιδιωτική εταιρεία τρεις φορές τη μέρα και η εν λόγω εταιρεία φρόντιζε να αποφεύγει τρόφιμα των οποίων η κατανάλωση ήταν αντίθετη με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις κάποιων κρατουμένων.

52. Η λειτουργία του κέντρου ανεστάλη από 8 Μαρτίου έως 25 Μαΐου 2012 για εργασίες ανακαίνισης, προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες κράτησης. Οι εργασίες αφορούσαν το σύστημα εκκένωσης των λυμάτων, την ανακατασκευή όλων των εγκαταστάσεων υγιεινής, την επισκευή του συστήματος εξαερισμού και την ανύψωση της περίφραξης του προαυλίου προκειμένου να επιτραπεί η επιμήκυνση της διάρκειας προαυλισμού των κρατούμενων. Από 1^η έως 10 Απριλίου 2013, οι αρχές δαπάνησαν το ποσό των 24.000 ευρώ για εργασίες ανακαίνισης εξαιτίας των φθορών που είχαν προκαλέσει οι κρατούμενοι.

53. Λόγω των αυξημένων ροών μεταναστών την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, τα κέντρα Σουφλίου και Φερών φιλοξενούσαν ένα μεγάλο αριθμό ατόμων. Εν τούτοις, είχαν ληφθεί μέτρα ώστε οι κρατούμενοι να βρίσκονται σε εξωτερικό χώρο όλες τις ώρες της ημέρας. Ο καθαρισμός των κελιών και η σίτιση των κρατούμενων πραγματοποιούνταν από ιδιωτικές εταιρείες. Κάθε κελί διέθετε καλοριφέρ που δούλευε συνεχώς το χειμώνα. Είχαν ληφθεί μέτρα για να καλυφθούν έκτακτες ιατρικές ανάγκες. Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τόσο οι αρχές όσο και η οργάνωση «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» παρείχαν στους κρατούμενους είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής. Τέλος, η επικοινωνία των κρατούμενων με τους δικούς τους ή τους δικηγόρους τους ήταν δυνατή χάρη στην ύπαρξη καρτοτηλεφώνων.

54. Το κέντρο κράτησης Βέννας, χωρητικότητας περίπου 220 ατόμων, φιλοξενούσε 150 την περίοδο της διαμονής του προσφεύγοντος σε αυτό το κέντρο (από 3 Ιανουαρίου έως 6 Φεβρουαρίου 2011). Σε κάθε θάλαμο υπήρχε χωριστή τουαλέτα και ντους με ζεστό νερό. Ο καθαρισμός των χώρων γινόταν από τους ίδιους τους κρατούμενους με προϊόντα που παρείχαν καθημερινά οι αρχές. Κατά την είσοδό του στο κέντρο σε κάθε κρατούμενο δίνονταν ένα κρεβάτι, ένα στρώμα, ένα μαξιλάρι, δύο σεντόνια και δύο ή τρεις κουβέρτες. Ρούχα και εσώρουχα δίνονταν σε κρατούμενους που δεν είχαν αρκετά.

55. Κάθε κρατούμενος λάμβανε καθημερινά το ποσό των 5,87 ευρώ για τη διατροφή του, η οποία περιείχε ένα κρουασάν κι ένα χυμό ή γάλα για πρωινό, ένα πιάτο, μία σαλάτα, ψωμί και δύο φρούτα για μεσημεριανό και ένα σάντουιτς αργά το απόγευμα.

56. Οι θάλαμοι θερμαίνονταν το χειμώνα και αερίζονταν και φωτίζονταν επαρκώς. Οι κρατούμενοι έβγαιναν όλες τις μέρες στην αυλή ανά δύο ή τρεις θαλάμους κάθε φορά, αναλόγως του αριθμού τους και της εποχής, και είχαν τη δυνατότητα να κάνουν σωματική άσκηση.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

57. Το εσωτερικό δίκαιο και η πρακτική που έχουν εφαρμογή επί της παρούσας υπόθεσης περιγράφονται στις αποφάσεις *Bygylashvili κατά Ελλάδα* (αριθ. 58164/10, 25 Σεπτεμβρίου 2012), *Barjamaj κατά Ελλάδα* (αριθ. 36657/11, 2 Μαΐου 2013), *Horshill κατά Ελλάδα* (αριθ. 70427/11, 1η Αυγούστου 2013), *Khuroshvili κατά Ελλάδα* (αριθ. 58165/10, 12 Δεκεμβρίου 2013) και *B.M. κατά Ελλάδα* (αριθ. 53608/11, 19 Δεκεμβρίου 2013).

23. Στην υπό κρίση υπόθεση, η Κυβέρνηση προσκομίζει κατάλογο αποφάσεων των Προέδρων των Διοικητικών Πρωτοδικείων που διατάσσουν, μετά από εξέταση αντιρρήσεων που έχουν διατυπωθεί σύμφωνα με το άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005, την απόλυση των αλλοδαπών που κρατούνται ενόψει απέλασης .

24. Σε επτά αποφάσεις, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις που αντλούνται από τις άσχημες συνθήκες κράτησης και διέταξε την άρση της κράτησης ή τη μεταφορά του ενδιαφερομένου σε άλλο κέντρο κράτησης (αποφάσεις αρ. P 105/2009, P 107/2009, P 108/2009, P 110/2009, P 112/2009, P 121/2009 και P 106/2010).

25. Στις υποθέσεις αυτές, οι ενδιαφερόμενοι προσκόμιζαν έγγραφα προερχόμενα από δικούς τους που διέμεναν νόμιμα στην Ελλάδα και τα οποία αποδείκνυαν την βούληση των τελευταίων και τη δυνατότητα να τους φιλοξενήσουν και να καλύψουν τα έξοδα διαμονής τους. Προσκόμιζαν επίσης αποφάσεις του Γενικού Διευθυντή Αστυνομίας της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με τις οποίες αίρεται η κράτηση άλλων αλλοδαπών με την αιτιολογία ότι στους χώρους κράτησης της Ορεστιάδας και της Αλεξανδρούπολης επικρατούσε υπερπληθυσμός, γεγονός που εγκυμονούσε κινδύνους εξέγερσης και μετάδοσης μολυσματικών ασθενειών .

26. Σε δεκαοκτώ άλλες αποφάσεις, τα Διοικητικά Πρωτοδικεία Αλεξανδρούπολης και Κομοτηνής ήσαν την κράτηση για λόγους σχετικούς με την υγεία των κρατουμένων (αποφάσεις υπ' αρ. P 8/2011, P 19/2011, P 46/2011, P 57/2011, P 92/2011, P 93/2011, P 94/2011, P 126/2011, P 128/2011, P 156/2011, P 157/2011, P 174/2011, P 177/2011, P 180/2011, P 249/2011, P 257/2011, P 264/2011 και P 32/2012).

27. Σε άλλες αποφάσεις, τα Διοικητικά Πρωτοδικεία Πύργου, Τριπόλεως, Ηρακλείου και Αλεξανδρούπολης διέταξαν την άρση της κράτησης των ενδιαφερομένων επειδή ήταν ανήλικοι (αποφάσεις υπ' αρ. P 11/2011, P 33/2011, P 71/2011 και P 4/2012) ή την άρση της κράτησης ανηλίκων που συνοδεύανε τους γονείς τους (αποφάσεις υπ' αρ. P 42/2011 και P 81/2011) ή των οποίων η επιμέλεια είχε ανατεθεί με δικαστική απόφαση σε άτομα που διαμένανε στην Ελλάδα (απόφαση υπ' αρ. P 89/2011).

28. Σε άλλες αποφάσεις, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης διέταξε την άρση της κράτησης επειδή δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις που δικαιολογούσαν την κράτηση (αποφάσεις υπ' αρ. P 16/2011, P 121/2011 και P 229/2011).

29. Τέλος, σε άλλες αποφάσεις, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης διέταξε την άρση της κράτησης επειδή η απέλαση δεν πραγματοποιήθηκε εντός της απαιτούμενης προθεσμίας (αποφάσεις υπ' αρ. P 4/2011 και P 127/2011).

III. ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

A. Οι διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT) στην από 10 Ιανουαρίου 2012 έκθεσή της, η οποία συντάχθηκε κατόπιν της από 19 έως 27 Ιανουαρίου 2011 επίσκεψής της

1. Το κέντρο κράτησης Σουφλίου

65. Το κέντρο κράτησης Σουφλίου αποτελείται από ένα κτίριο ενός ορόφου το οποίο προορίζεται για κράτηση. Το κτίριο περιέχει δύο στενούς θαλάμους που χωρίζονται με παραβάν. Καθένας από αυτούς διαθέτει μια υπερυψωμένη πλατφόρμα επί της οποίας κοιμούνται οι κρατούμενοι. Υπάρχει επίσης ένας κοινόχρηστος χώρος με

πρόσβαση σε ένα ντους και μια τουαλέτα. Το συνολικό εμβαδόν του χώρου κράτησης είναι 110 τ.μ. Την ημέρα επίσκεψης της αντιπροσωπείας της CPT κρατούνταν εκεί 146 άντρες. Για να μπει κανείς στους θαλάμους, έπρεπε να περάσει πάνω από σώματα γιατί κάθε τετραγωνικό εκατοστό του πατώματος ήταν κατειλημμένο. Κάποιοι κρατούμενοι κοιμόντουσαν μάλιστα στο χώρο μεταξύ του πάνω μέρους της ντουζιέρας και της οροφής. Η οσμή των σωμάτων ήταν αφόρητη. Λειτουργούσε μόνο μία τουαλέτα, καθώς και μία ντουζιέρα με κρύο νερό. Πολλά άτομα ανέφεραν στην αντιπροσωπεία ότι ουρούσαν το πρωί μέσα σε μπουκάλια ή πλαστικές σακούλες. Ο φωτισμός και ο αερισμός ήταν ανεπαρκείς. Δεν υπήρχε δυνατότητα σωματικής άσκησης στον εξωτερικό χώρο. Η τροφή ήταν επίσης ανεπαρκής και υπήρχαν παράπονα σύμφωνα με τα οποία οι πιο δυνατοί από τους κρατούμενους εμπόδιζαν τους άλλους κρατούμενους να φάνε τη μερίδα τους. Περίπου 65 άτομα κρατούνταν στο κέντρο για πάνω από τέσσερις εβδομάδες και 13 για πάνω από τριετήμιση μήνες.

2. Το κέντρο κράτησης Φερών

66. Την ημέρα επίσκεψης της αντιπροσωπείας στο κέντρο κράτησης Φερών πάνω από 70 άντρες ήταν στοιβαγμένοι σε ένα κελί 45 τ.μ., 37 γυναίκες βρίσκονταν σε ένα κελί 30 τ.μ. και 32 άλλοι κρατούμενοι -30 γυναίκες και 2 άντρες- φιλοξενούνταν σε ένα κελί 40 τ.μ. Το φυσικό φως ήταν ελάχιστο και το τεχνητό φως ανεπαρκές. Όλοι οι κρατούμενοι είχαν περιορισμένη πρόσβαση κατά τη διάρκεια της ημέρας στη μία από τις δύο μικρές εξωτερικές αυλές. Οι αντρικές τουαλέτες είχαν φθορές και ήταν βρώμικες και χρειάζονταν επείγοντως επισκευή. Μόνο μία από τις δύο τουαλέτες λειτουργούσε. Ο τρόπος με τον οποίο διανεμόταν η τροφή ήταν εντελώς ακατάλληλος: για παράδειγμα, στις 11 η ώρα, ένα μεγάλο χαρτονένιο κουτί που περιείχε το πρωινό (ψωμί και κάποιους χυμούς φρούτων) τοποθετούνταν στο πάτωμα στα λουτρά των γυναικών προκειμένου να σερβιριστούν.

67. Πολλοί κρατούμενοι παραπονούνταν για το κρύο, για την ανεπαρκή ποσότητα και ποιότητα της τροφής, για το ότι φορούσαν τα ίδια ρούχα για πάνω από ένα μήνα -οι αλλαξιές που είχαν στα πράγματά τους είχαν αφαιρεθεί κατά την άφιξή τους-, για την έλλειψη θέρμανσης και ζεστού νερού και για την έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τη διάρκεια της κράτησής τους.

3. Το κέντρο κράτησης Φυλακίου

68. Το κέντρο κράτησης Φυλακίου διαθέτει έξι μεγάλα κελιά με κάγκελα, καθώς και ένα έβδομο κελί το οποίο βρίσκεται κοντά στο κέντρο ελέγχου και προορίζεται για γυναίκες. Την ημέρα της επίσκεψης το κέντρο φιλοξενούσε 488 άτομα, αριθμός που υπερέβαινε κατά πολύ τη δηλωθείσα –και υπερεκτιμημένη- χωρητικότητα των 374 ατόμων. Μεταξύ των κρατουμένων υπήρχαν 110 έφηβοι (η πλειοψηφία ήταν ασυνόδευτοι ανήλικοι) και 10 οικογένειες.

69. Οι συνθήκες κράτησης στο κελί των εφήβων ήταν άθλιες: 83 αγόρια ήταν στοιβαγμένα σε ένα κελί εμβαδού 100 τ.μ. περίπου. Πέντε αγόρια μοιράζονταν δύο κρεβάτια και πολλά άλλα κοιμόντουσαν στο έδαφος. Η πρόσβαση στο φυσικό φως ήταν περιορισμένη, ο φωτισμός και ο αερισμός ήταν περιορισμένοι και το πίσω μέρος του κελιού ήταν εκτεθειμένο στις χαμηλές θερμοκρασίες που επικρατούσαν έξω. Το κελί ήταν βρώμικο και οι έφηβοι δε διέθεταν προϊόντα αναγκαία για τον καθαρισμό του. Οι τουαλέτες, τρεις τον αριθμό, ήταν όλες βουλωμένες και τα ντους πλημμυρισμένα από λύματα που έβγαιναν στο θάλαμο. Δεν παρέχονταν κανένα προϊόν σωματικής υγιεινής.

70. Η κατάσταση των άλλων κελιών ήταν ομοίως άθλια. Ειδικότερα, οι εγκαταστάσεις υγιεινής του κελιού που φιλοξενούσε τις οικογένειες με τα μωρά ήταν σε απαράδεκτη κατάσταση: οι τουαλέτες ήταν γεμάτες περιττώματα γιατί τα καζανάκια ήταν σπασμένα, το πάτωμα ήταν πλημμυρισμένο με λύματα και το μισό της πόρτας του ντους ήταν σπασμένο, με τις μητέρες και τα παιδιά που πλένονταν να εκτίθενται στα βλέμματα των άλλων. Τα μωρά και τα μικρά παιδιά δε λάμβαναν ούτε κρεβάτι ούτε ειδική διατροφή και δεν τους προσφερόταν καμιά δραστηριότητα.

71. Λόγω της ανεπάρκειας προσωπικού, οι κρατούμενοι δεν μπορούσαν να βγαίνουν στον εξωτερικό χώρο όλες τις ημέρες, ιδίως όταν το κέντρο ήταν γεμάτο. Η σίτιση αποτελούσε αντικείμενο μειοδοτικού διαγωνισμού και ο προμηθευτής εκείνης της περιόδου είχε προειδοποιηθεί ότι έπρεπε αυστηρά να συμμορφωθεί προς τις συμβατικές υποχρεώσεις του.

B. Η δημόσια δήλωση της CPT σχετικά με την Ελλάδα

72. Στη δημόσια δήλωση σχετικά με την Ελλάδα, η οποία έγινε στις 15 Μαρτίου 2011, η CPT επεσήμαινε τα ακόλουθα για τα κέντρα Σουφλίου και Φυλακίου:

«7. Δυστυχώς, τα ευρήματα της CPT κατά τη διάρκεια της τελευταίας της επίσκεψης στην Ελλάδα, τον Ιανουάριο του 2011, κατέδειξαν ότι οι πληροφορίες που παρείχαν οι αρχές δεν ήταν αξιόπιστες. Τα αστυνομικά τμήματα και τα τμήματα συνοριακής φύλαξης φιλοξενούν ακόμα περισσότερους παράνομους αλλοδαπούς σε ακόμα χειρότερες συνθήκες. Για παράδειγμα, στο αστυνομικό τμήμα και στο τμήμα συνοριακής φύλαξης στο Σουφλί, στην περιοχή του Έβρου, τα μέλη της αντιπροσωπείας της CPT χρειάστηκε να περάσουν πάνω από ανθρώπους για να μπορέσουν να προχωρήσουν προς το εσωτερικό του χώρου κράτησης. Υπήρχαν εκεί 146 παράνομοι αλλοδαποί οι οποίοι συνωστίζονταν σε χώρο 110 τετραγωνικών μέτρων, χωρίς δυνατότητα άσκησης σε εξωτερικό χώρο, χωρίς καν τη δυνατότητα να μετακινηθούν μέσα στο χώρο, με μία μόνο τουαλέτα και ένα ντους εν λειτουργία στη διάθεσή τους. Από αυτούς οι 65 κρατούνταν σε αυτές τις απαράδεκτες συνθήκες για διάστημα άνω των τεσσάρων εβδομάδων και ορισμένοι από αυτούς για διάστημα άνω των τεσσάρων μηνών. Δεν τους επιτρεπόταν καν να αλλάξουν ρούχα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, γυναίκες κρατούνταν στον ίδιο χώρο με άνδρες. Παρόμοιες συνθήκες επικρατούσαν σχεδόν σε όλες τις εγκαταστάσεις της αστυνομίας που επισκέφθηκε η αντιπροσωπεία. Στις εγκαταστάσεις που σχεδιάστηκαν ειδικά για την κράτηση παράνομων αλλοδαπών στο Φυλάκιο, στην περιοχή του Έβρου, οι τρόφιμοι, μεταξύ των οποίων ανήλικοι και οικογένειες με μικρά παιδιά, κρατούνταν κλειδωμένοι επί εβδομάδες ακόμα και μήνες υπό συνθήκες παντελούς έλλειψης υγιεινής, συνωστισμένοι σε χώρους σαν κλουβιά, χωρίς καμιά δυνατότητα καθημερινής άσκησης σε εξωτερικό χώρο».

Γ. Οι διαπιστώσεις της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Συνηγόρου του Πολίτη

73. Από τις 18 έως τις 20 Μαρτίου 2011, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και ο Συνήγορος του Πολίτη επισκέφτηκαν τα κέντρα κράτησης των

νομών Έβρου και Ροδόπης προκειμένου να εξετάσουν τις συνθήκες κράτησης των αλλοδαπών και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ασύλου.

1. Το κέντρο κράτησης Σουφλίου

74. Σύμφωνα με το διευθυντή του κέντρου, η μέγιστη χωρητικότητα του κέντρου είναι 36 άτομα, υπό την προϋπόθεση ότι οι κρατήσεις διαρκούν μόνο λίγες ημέρες. Πράγματι, το κέντρο δεν προσφέρεται για μακροχρόνιες κρατήσεις. Την ημέρα επίσκεψης της Επιτροπής το κέντρο φιλοξενούσε 56 άτομα, η πλειοψηφία εκ των οποίων κρατούνταν εδώ και τρεις ή τέσσερις μήνες. Λίγο πριν την επίσκεψη, ο αριθμός των κρατούμενων προσέγγιζε τα 150 άτομα. Οι συνθήκες κράτησης ήταν «απαράδεκτες». Οι περισσότεροι κρατούμενοι κοιμόντουσαν στο έδαφος μέσα στους θαλάμους, αλλά και στο χολ που χρησίμευε για προαυλισμό.

75. Η μία από τις δύο εγκαταστάσεις υγιεινής (που είχε τουαλέτες και ντους) ήταν χαλασμένη. Έτσι, όλοι οι κρατούμενοι χρησιμοποιούσαν την άλλη εγκατάσταση, με όλες τις συνέπειες που συνεπαγόταν αυτό από άποψη υγιεινής.

76. Ο προαυλισμός στην εξωτερική αυλή του κέντρου εξαρτιόταν από τον αριθμό των κρατούμενων γιατί αυτός των φυλάκων δεν επαρκούσε για να διασφαλίζεται η ασφάλεια και να εμποδίζονται οι αποδράσεις.

77. Η Επιτροπή και ο Συνήγορος του Πολίτη συμέραναν ότι η παρουσία γιατρού, ψυχολόγου και νοσοκόμας δεν μπορούσε να αντισταθμίσει τις απάνθρωπες και εξευτελιστικές συνθήκες κράτησης.

2. Το κέντρο κράτησης Φυλακίου

78. Την πρώτη ημέρα της επίσκεψης, στις 18 Μαρτίου 2011, το κέντρο, χωρητικότητας 300 ατόμων, φιλοξενούσε 412. Τους προηγούμενους μήνες ο αριθμός των κρατούμενων άγγιζε το διπλάσιο. Ενώ στην αρχή της έναρξης λειτουργίας του το κέντρο είχε ανακαινισθεί πλήρως, εμφάνιζε ήδη φθορές και προβλήματα λειτουργίας, τα οποία οφείλονταν στον υπερπληθυσμό. Οι συνθήκες κράτησης ήταν κακές λόγω του υπερπληθυσμού. Λόγω του μεγάλου αριθμού κρατούμενων και του ανεπαρκούς αριθμού φυλάκων, στους πρώτους δεν επιτρεπόταν να βγαίνουν από το κτίριο.

79. Η Επιτροπή και ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκαν ότι υπήρχε σημαντικό πρόβλημα χρηματοδότησης του κέντρου, κάτι που είχε ως συνέπεια την έλλειψη, μεταξύ άλλων, ειδών πρώτης ανάγκης (όπως χαρτί τουαλέτας και είδη υγιεινής) και σεντονιών. Υπήρχε επίσης ανησυχία ως προς την προμήθεια του κέντρου σε τρόφιμα διότι έληγε η σύμβαση που είχε συναφθεί με ιδιωτική εταιρεία.

80. Η Επιτροπή και ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκαν επίσης ότι υπήρχαν προβλήματα επικοινωνίας με τους κρατούμενους λόγω έλλειψης διερμηνέων. Οι κρατούμενοι δε γνώριζαν τη διαδικασία ασύλου ούτε τους λόγους ή τη διάρκεια της κράτησής τους.

3. Το κέντρο κράτησης Βέννας

81. Προτού μεταμορφωθεί σε κέντρο κράτησης το κτίριο χρησιμοποιούνταν για την αποθήκευση δημητριακών. Την ημέρα επίσκεψης της Επιτροπής το κέντρο, χωρητικότητας 214 ατόμων, φιλοξενούσε 202.

82. Οι κρατούμενοι κατανέμονταν σε έξι μεγάλους θαλάμους που φωτίζονταν και αερίζονταν επαρκώς. Έβγαιναν στην εξωτερική αυλή του κέντρου από τις 10:00 έως τις 12:00 και από τις 15:00 έως τις 17:00.

83. Στους κρατούμενους διανέμονταν προϊόντα σωματικής υγιεινής. Εν τούτοις, οι θάλαμοι δεν καθαρίζονταν και τα στρώματα χρειάζονταν αντικατάσταση λόγω της φθοράς και της έλλειψης καθαρισμού.

84. Υπήρχαν δύο διερμηνείς στο κέντρο και ελεύθερη πρόσβαση στους δικηγόρους και εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων.

4. Το κέντρο κράτησης Φερών

85. Την ημέρα επίσκεψης της Επιτροπής και του Συνηγόρου του Πολίτη το κέντρο, χωρητικότητας 40 ατόμων, φιλοξενούσε 126. Το πρόβλημα του υπερπληθυσμού ήταν ιδιαίτερος έντονο και οι κρατούμενοι ήταν υποχρεωμένοι να κοιμούνται στην αυλή.

Δ. Οι εκθέσεις των Ειδικών Εισηγητών του ΟΗΕ

86. Ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια και κάθε άλλη βάνανυση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, κ. Manfred Nowak, πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 10 έως τις 20 Οκτωβρίου 2010.

87. Σε ό,τι αφορά το κέντρο κράτησης Βέννας, επεσήμανε τα ακόλουθα στην έκθεσή του. Ο χώρος χρησιμοποιούνταν προηγουμένως για την αποθήκευση αγροτικών προϊόντων. Το κέντρο διέθετε έξι μεγάλα κελιά και δύο ανοιχτούς προαύλιους χώρους. Η χωρητικότητά του ήταν 220 κρατούμενοι και, τη στιγμή της επίσκεψης, φιλοξενούσε 203. Ο διευθυντής του κέντρου παραπονέθηκε για τις συνθήκες διαβίωσης στο κέντρο Βέννας, οι οποίες ήταν ακατάλληλες τόσο για το προσωπικό όσο και για τους κρατούμενους. Οι χώροι ήταν σε κακή κατάσταση λόγω της έλλειψης προσήκουσας συντήρησης. Η εταιρεία που είχε αναλάβει τον καθαρισμό των χώρων φρόντιζε μόνο τα γραφεία του προσωπικού. Τα κελιά ήταν βρώμικα και με ανεπαρκή φωτισμό. Κατά τη διάρκεια της νύχτας το δυνατό φως στην είσοδο του κέντρου εμπόδιζε τους κρατούμενους να κοιμηθούν. Στους περισσότερους είχαν δοθεί λεπτά σκεπάσματα και ακατάλληλα ρούχα και, συνεπώς, πάγωναν το χειμώνα. Επιπλέον, οι κρατούμενοι δε λάμβαναν πληροφορίες για τη διάρκεια της κράτησής τους και για τον τρόπο κατάθεσης αίτησης ασύλου. Υπήρχε βέβαια ένας ανοιχτός χώρος γύρω από το κέντρο αλλά, για λόγους ασφάλειας, οι κρατούμενοι προαυλίζονταν σπανίως. Η ατμόσφαιρα ήταν ταραγμένη εντός του κέντρου, το οποίο έμοιαζε με στρατόπεδο συγκέντρωσης.

88. Η έκθεση επισημαίνει επίσης ότι τα κέντρα κράτησης Φυλακίου και Βέννας προορίζονταν για κρατήσεις μακράς διάρκειας, παρόλο που δεν μπορούσαν να καλύψουν τις στοιχειώδεις ανάγκες των κρατουμένων.

89. Τέλος, η έκθεση υπογραμμίζει ότι δεν είχαν ληφθεί ποτέ οι αναγκαίες υπουργικές αποφάσεις για τη δημιουργία των κέντρων κράτησης Φυλακίου και Βέννας και για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας τους (βλέπε ιδίως παραγράφους 45 και 77 της έκθεσης).

90. Ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών, κ. F. Céréreau, πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 25 Νοεμβρίου έως τις 3 Δεκεμβρίου 2012. Επισκέφτηκε πολυάριθμα κέντρα κράτησης αλλοδαπών, μεταξύ των οποίων και εκείνο της Βέννας. Σημείωσε ότι οι συνθήκες

κράτησης εντός αυτών των κέντρων ήταν προβληματικές, και ιδίως σε εκείνο της Βέννας. Κατόπιν της επίσκεψής του, το κέντρο της Βέννας έκλεισε (βλέπε παράγραφο 48 της έκθεσης).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

91. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι συνθήκες κράτησής του στα διάφορα κέντρα κράτησης όπου κρατήθηκε καθώς και οι συνθήκες διαβίωσής του κατόπιν της απελευθέρωσής του, αποτέλεσαν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Παραπονείται για παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

1. Επί του παραδεκτού

92. Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι, προσφεύγοντας στο Δικαστήριο στις 16 Δεκεμβρίου 2011, ο προσφεύγων κατέθεσε την προσφυγή του μία μέρα πριν τη λήξη της εξάμηνης προθεσμίας. Εκτιμά συνεπώς ότι μόνο οι αιτιάσεις που σχετίζονται με τις συνθήκες κράτησης του ενδιαφερομένου στο κέντρο του Φυλακίου πρέπει να ληφθούν υπόψη. Παραπέμποντας στη νομολογία του Δικαστηρίου, θεωρεί ότι η μεταφορά ενός κρατουμένου σε άλλη εγκατάσταση, συνοδευόμενη από μια αλλαγή στο καθεστώς κράτησης, θέτει τέλος στη «συνεχιζόμενη κατάσταση» που θα μπορούσε να υφίσταται αν η κράτηση πραγματοποιούνταν σε διαφορετικές εγκαταστάσεις αλλά υπό τις ίδιες συνθήκες. Αναφέρει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε διαδοχικά σε τέσσερα διαφορετικά κέντρα κράτησης που διακρίνονται, κατά την άποψή της, σε δύο κατηγορίες: αφενός, αυτά στα οποία πραγματοποιούνται οι διαδικασίες ταυτοποίησης και καταγραφής των παράνομων αλλοδαπών και οι διαδικασίες οι σχετικές με την κατάθεση και εξέταση

των αιτήσεων ασύλου –αυτή η κατηγορία αφορά, κατά την Κυβέρνηση, τα κέντρα Φερών και Σουφλίου. Αφετέρου, αυτά στα οποία φιλοξενούνται για πιο μεγάλες περιόδους τα άτομα που αποτελούν αντικείμενο διοικητικής απέλασης ή που κρατούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του διατάγματος αριθ. 114/2010 –αυτή η κατηγορία αφορά, κατά την Κυβέρνηση, τα κέντρα Βέννας και Φυλακίου.

93. Επικαλούμενος τις εκθέσεις της CPT, των Ειδικών Εισηγητών του ΟΗΕ, του Συνηγόρου του Πολίτη και της Εθνικής Επιτροπής για τα δικαιώματα του ανθρώπου, ο προσφεύγων ανταπαντά ότι αυτά τα έγγραφα αποδεικνύουν με πλήρως αξιόπιστο τρόπο ότι οι συνθήκες κράτησης σε όλα τα επίμαχα κέντρα κράτησης ήταν παρόμοιες.

94. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτό το ζήτημα συνδέεται στενά με την ουσία της προβαλλόμενης από τον προσφεύγοντα αιτίασης στο πεδίο του άρθρου 3 της Σύμβασης και αποφασίζει να τη συνενώσει με την επί της ουσίας εξέταση: η απάντηση στο ερώτημα αν υπήρξε μεταβολή στις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος όταν μεταφέρθηκε στο κέντρο Φυλακίου εξαρτάται από τα συμπεράσματα του Δικαστηρίου επί των συνθηκών που επικρατούσαν στο κέντρο της Βέννας και, σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, επί εκείνων στο κέντρο του Σουφλίου και, ενδεχομένως, σε εκείνο των Φερών.

95. Διαπιστώνοντας επιπλέον ότι αυτή η αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

2. *Επί της ουσίας*

96. Η Κυβέρνηση παραπέμπει στην εκδοχή της σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στα διάφορα επίμαχα κέντρα. Υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων προβάλλει αιτιάσεις και ισχυρισμούς γενικού χαρακτήρα, και τούτο χωρίς να δίνει διευκρινίσεις ως προς την ύπαρξη συγκεκριμένων περιστατικών που θα επέτρεπαν να αποδειχθεί ότι υπέστη σωματική ή ψυχολογική πίεση τέτοιου μεγέθους που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εξευτελιστική μεταχείριση.

97. Ο προσφεύγων επικαλείται τις διάφορες εκθέσεις των διεθνών οργανισμών που αφορούν τα κέντρα κράτησης στην περιοχή του Έβρου, καθώς και τη νομολογία

του Δικαστηρίου που, κατ' αυτόν, έχει ήδη διαπιστώσει παραβιάσεις της Σύμβασης ως προς τις συνθήκες κράτησης σε αυτά τα κέντρα.

98. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι για να εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 3 της Σύμβασης, μια κακομεταχείριση πρέπει να είναι ενός ελάχιστου βαθμού σοβαρότητας. Η εκτίμηση του ελάχιστου αυτού βαθμού είναι κατ' ουσία σχετική. Εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υπόθεσης, ιδίως από τη διάρκεια της μεταχείρισης και από τις σωματικές ή πνευματικές επιπτώσεις της, όπως και, ενίοτε, από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Van der Ven κατά Ολλανδίας*, αριθ. 50901/99, § 47, CEDH 2003-II). Το Δικαστήριο έχει κρίνει έτσι ότι μια μεταχείριση ήταν «εξευτελιστική» εφόσον από τη φύση της δημιουργούσε στα θύματα αισθήματα φόβου, αγωνίας και κατωτερότητας ικανά να τα ταπεινώσουν και να τα εξευτελίσουν (*Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 92, CEDH 2000-XI).

99. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ομοίως ότι τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα συνοδεύονται αναπόφευκτα από οδύνη και ταπείνωση. Πρόκειται για μια αναπόδραστη πραγματική κατάσταση η οποία, ως τέτοια και αφ' εαυτής, δεν επιφέρει παραβίαση του άρθρου 3. Η διάταξη αυτή επιβάλλει εν τούτοις στο Κράτος να εξασφαλίζει ότι κάθε άτομο κρατείται υπό συνθήκες συμβατές με το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι οι τρόποι εκτέλεσης της κράτησης δεν το υποβάλλουν σε αγωνία ή δοκιμασία εντάσεως που υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο οδύνης το οποίο συνεπάγεται ένα τέτοιο μέτρο και ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, η υγεία και η καλή κατάστασή του διασφαλίζονται κατά τρόπο επαρκή (προαναφερθείσα απόφαση *Kudla*, §§ 92-94, και *Ramirez Sanchez κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 59450/00, § 119, CEDH 2006-IX).

100. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ομοίως ότι έχει ήδη διαπιστώσει παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης πολυάριθμες φορές, σε υποθέσεις κατά της Ελλάδας που αφορούσαν τις συνθήκες κράτησης σε αστυνομικά τμήματα ατόμων που κρατούνταν προσωρινά ή κρατούνταν ενόψει της απέλασής τους (*Σιάσιος και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 30303/07, 4 Ιουνίου 2009, *Βαφειάδης κατά Ελλάδας*, αριθ. 24981/07, 2 Ιουλίου 2009, *Shuvaev κατά Ελλάδας*, αριθ. 8249/07, 29 Οκτωβρίου 2009, *Tabesh κατά Ελλάδας*, αριθ. 8256/07, 26 Νοεμβρίου 2009, *Efremidze κατά Ελλάδας*, αριθ. 33225/08, 21 Ιουνίου 2011). Σημειώνει ότι έχει ομοίως διαπιστώσει παραβίαση της ίδιας διάταξης

σε υποθέσεις που αφορούσαν τις συνθήκες κράτησης αλλοδαπών στα κέντρα κράτησης Φερών, Βέννας και Σουφλίου (*S.D. κατά Ελλάδας*, αριθ. 53541/07, 11 Ιουνίου 2009, προαναφερόμενη απόφαση *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας*, *R.U. κατά Ελλάδας*, αριθ. 2237/08, 7 Ιουνίου 2011, *A.F. κατά Ελλάδας*, αριθ. 53709/11, 13 Ιουνίου 2013, προαναφερόμενη απόφαση *B.M. κατά Ελλάδας* και *C.D. και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 33441/10, 33468/10 και 33476/10, 19 Δεκεμβρίου 2013).

101. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε από τις 16 Δεκεμβρίου 2010 έως τις 17 Ιουνίου 2011 διαδοχικά στα κέντρα κράτησης Φερών, Βέννας, Σουφλίου και Φυλακίου, ήτοι για μια περίοδο έξι μηνών.

102. Λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων στις οποίες κατέληξε στις προαναφερόμενες αποφάσεις και σε εκείνες που περιέχονται στις εκθέσεις των διαφόρων εθνικών και διεθνών οργανισμών που επισκέφτηκαν αυτά τα κέντρα κατά την επίδικη περίοδο (πιο πάνω παράγραφοι 65-90), το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε υπό άθλιες συνθήκες υπερπληθυσμού και υγιεινής, μη συμβατές προς το άρθρο 3 της Σύμβασης, και οι οποίες αποτέλεσαν εξευτελιστική μεταχείριση απέναντί του.

103. Απορρίπτει συνεπώς την ένσταση της Κυβέρνησης και συμπεραίνει ότι υπήρξε παραβίαση αυτής της διάταξης.

B. Σε ό,τι αφορά τις συνθήκες διαβίωσης του προσφεύγοντος κατόπιν της απελευθέρωσής του

1. Επί του παραδεκτού

104. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

105. Η Κυβέρνηση παραδέχεται ότι, στην προκειμένη περίπτωση, υπήρξε προσωρινή αδυναμία παροχής στον προσφεύγοντα μιας δομής υποδοχής λόγω του μεγάλου αριθμού μεταναστών που εισέρχονται στην Ελλάδα. Προσθέτει ωστόσο ότι η

αρμόδια διεύθυνση του υπουργείου Υγείας είχε επισημάνει ότι θα του έβρισκε δομή το συντομότερο δυνατό. Σε στήριξη της θέσης της, προσκομίζει πολυάριθμες στατιστικές που αφορούν τα ποσά που δαπανώνται για τους αιτούντες άσυλο και τα διάφορα είδη συνδρομής (νομική, ιατρική, εκπαιδευτική και στέγασης).

106. Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι το Κράτος υποχρεούται, από το προεδρικό διάταγμα αριθ. 220/207 περί υποδοχής των αιτούντων άσυλο, να προσφέρει κατάλληλες συνθήκες υποδοχής στους άπορους αιτούντες άσυλο, αλλά ότι στην Ελλάδα υπάρχουν μόνο χίλιες θέσεις στέγασης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για τους ανηλίκους, και καθόλου κονδύλια ως προς τούτο. Υποστηρίζει ότι έκανε καθετί δυνατό για ένα έτος προκειμένου να βελτιώσει την κατάστασή του, αλλά ότι δεν μπόρεσε να αποκτήσει πρόσβαση ούτε σε στέγη, ούτε στο σύστημα υγείας ούτε στην αγορά εργασίας.

107. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη ασχοληθεί με τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα των αιτούντων άσυλο, οι οποίοι είναι αφημένοι στην τύχη τους και ζουν για πολλούς μήνες σε κατάσταση άκρας ένδειας, στην προαναφερόμενη απόφαση *M.S.S κατά Βελγίου και Ελλάδας*. Σε αυτή την απόφαση (*ibidem*, § 263), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ως εξής:

«(...) έχοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τις ελληνικές αρχές λόγω της οδηγίας Υποδοχή (...), το Δικαστήριο έχει την άποψη ότι αυτές δεν έλαβαν δεόντως υπόψη την ευαισθησία του προσφεύγοντος ως αιτούντος άσυλο και πρέπει να θεωρηθούν υπεύθυνες, λόγω της παθητικότητάς τους, για τις συνθήκες στις οποίες βρέθηκε για μήνες, ζώντας στο δρόμο, χωρίς πόρους, χωρίς πρόσβαση σε τουαλέτες, χωρίς να έχει κανένα μέσο για να καλύψει τις βασικές ανάγκες του. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπήρξε θύμα εξευτελιστικής μεταχείρισης που έδειχνε έλλειψη σεβασμού στην αξιοπρέπειά του και ότι η κατάσταση αυτή δημιούργησε αναμφίβολα στον προσφεύγοντα αισθήματα φόβου, άγχους ή κατωτερότητας ικανά να τον οδηγήσουν στην απελπισία. Θεωρεί ότι τέτοιες συνθήκες διαβίωσης, σε συνδυασμό με την παρατεταμένη αβεβαιότητα στην οποία έμεινε και την ολική απουσία προοπτικής να δει την κατάστασή του να βελτιώνεται, άγγιξαν το όριο βαρύτητας που απαιτεί το άρθρο 3 της Σύμβασης.»

108. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι αυτές οι σκέψεις είναι εφαρμόζονται επίσης στις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης. Σημειώνει έτσι ότι, αφού αφέθηκε ελεύθερος στις 17 Ιουνίου 2011, ο προσφεύγων πήγε στην Αθήνα όπου διέμεινε είτε ως άστεγος είτε κάνοντας κατάληψη σε διάφορα εγκαταλελειμμένα κτίρια. Διαπιστώνει ομοίως ότι αυτός ζήτησε στις 9 Σεπτεμβρίου 2011 να αποσύρει την αίτηση ασύλου και να επιστρέψει τη ροζ κάρτα προκειμένου να πάει στην Τουρκία και να συνεχίσει τις ενέργειες αίτησης ασύλου σε αυτήν τη χώρα και ότι το εν λόγω αίτημα δεν έγινε δεκτό από τις ελληνικές αρχές. Παρατηρεί επίσης ότι ο ενδιαφερόμενος έλαβε μια υπό όρους ανανέωση της ροζ κάρτας του για τρεις επιπλέον μήνες, αλλά ότι προσέκρουσε σε δυσκολίες προκειμένου να ανανεώσει στη συνέχεια το εν λόγω έγγραφο, ιδίως από τις 15 Μαρτίου έως τις 15 Οκτωβρίου 2012, λόγω προβλημάτων που σχετίζονταν με τη λειτουργία της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής (πιο πάνω παράγραφοι 34-37).

109. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει αμφιβολίες ως προς τη χρησιμότητα, στην πράξη, της κατοχής μια έγκυρης ροζ κάρτας. Σημειώνει ότι ο κάτοχος μιας τέτοιας κάρτας μπορεί, θεωρητικά, να διεκδικεί στέγαση σε μια δομή υποδοχής ή να έχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Ωστόσο σημειώνει αφενός ότι στην Ελλάδα υπάρχουν λίγες θέσεις στα κέντρα υποδοχής για να αντιμετωπιστεί η φιλοξενία δεκάδων χιλιάδων αιτούντων άσυλο και, αφετέρου, ότι η πρόσβαση στην αγορά εργασίας παρουσιάζει τόσο διοικητικά όσο και πρακτικά εμπόδια που οφείλονται στην απουσία οποιουδήποτε υποστηρικτικού δικτύου και στη γενικότερη οικονομική κρίση (προαναφερόμενη απόφαση *M.S.S κατά Βελγίου και Ελλάδας*, §§ 258 και 261).

110. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, υπό αυτές τις συνθήκες, μόνο μια ταχεία εξέταση της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος θα μπορούσε να θέσει τέλος στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν, και στην οποία πιθανώς ακόμα βρίσκεται, από τις 17 Ιουνίου 2011. Ωστόσο, παρατηρεί ότι η προσφυγή που κατέθεσε ο ενδιαφερόμενος στις 6 Ιουνίου 2011 ενώπιον της δευτεροβάθμιας επιτροπής εκκρεμούσε ακόμη τουλάχιστον έως τις 3 Σεπτεμβρίου 2013, ημερομηνία κατάθεσης των παρατηρήσεών του ενώπιον του Δικαστηρίου.

111. Έπεται ότι ο προσφεύγων βρέθηκε, εξαιτίας των αρχών, σε μια εξευτελιστική κατάσταση αντίθετη με το άρθρο 3 της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, υπήρξε ομοίως παραβίαση αυτής της διάταξης ως προς αυτή την αιτίαση.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΑΠΟΥΣΙΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

112. Επικαλούμενος το άρθρο 3 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης, ο προσφεύγων καταγγέλλει την απουσία αποτελεσματικού ενδίκου μέσου προκειμένου να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του.

A. Επί του παραδεκτού

113. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

114. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διατύπωση αντιρρήσεων κατά κράτησης την οποία προβλέπει το άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005, στην παράγραφο 3, αποτελεί πραγματική προσφυγή και ότι η παράγραφος 4 αυτού του άρθρου δίνει στο δικαστή την εξουσία να εξετάσει τις συνθήκες κράτησης. Προσκομίζει κάποιες αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης για να αποδείξει ότι ο δικαστής εστιάζει συνήθως επί αυτού του ζητήματος κατά την εξέταση της νομιμότητας μιας κράτησης.

115. Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι η ελληνική νομοθεσία, και ιδίως το άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005 όπως αυτό τροποποιήθηκε από το νόμο αριθ. 3900/2010, δεν προβλέπει ένδικο μέσο που να επιτρέπει σε έναν αλλοδαπό κρατούμενο να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του. Υποστηρίζει ότι ο διοικητικός δικαστής δεν είναι σε θέση να διατάξει τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και ότι οι αποφάσεις που αναφέρει η Κυβέρνηση ελήφθησαν όλες από τον ίδιο δικαστή. Ως προς τούτο, παραθέτει άλλες αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου που αποδεικνύουν ότι το

ένδικο μέσο των αντιρρήσεων στερείται αποτελεσματικότητας διότι υπάρχει—κατά τα λεγόμενά του— μια ξεκάθαρη πρακτική μη εξέταση των συνθηκών κράτησης.

116. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την πάγια νομολογία του σύμφωνα με την οποία το άρθρο 13 της Σύμβασης εγγυάται την ύπαρξη εθνικών ενδίκων μέσων που επιτρέπουν την εξέταση κάθε «βάσιμης αιτίας» που στηρίζεται στη Σύμβαση και τη χορήγηση προσήκουσας επανόρθωσης. Ως προς τούτο, τα συμβαλλόμενα Κράτη απολαμβάνουν σχετικής διακριτικής ευχέρειας ως προς τον τρόπο συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλει αυτή η διάταξη, και το εύρος αυτής της υποχρέωσης ποικίλλει ανάλογα με τη φύση της αιτίας που ο προσφεύγων έλκει από τη Σύμβαση. Εν τούτοις, το απαιτούμενο από το άρθρο 13 της Σύμβασης ένδικο μέσο πρέπει να είναι «αποτελεσματικό» τόσο στην πράξη όσο και ως προς το νόμο (*McGlinchey και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50390/99, § 62, CEDH 2003-V).

117. Κατά πρώτον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι την ημερομηνία κατά την οποία το διοικητικό πρωτοδικείο απέρριψε τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος, ήτοι στις 6 Μαΐου 2011, οι νόμοι που, κατά την Κυβέρνηση, επέκτειναν το εύρος του ελέγχου που ασκεί ο διοικητικός δικαστής για να συμπεριλάβει τις συνθήκες κράτησης, βρισκόνταν ήδη σε ισχύ: πρόκειται για τους νόμους αριθ. 3900/2010, που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011, και αριθ. 3907/2011, που τέθηκε σε ισχύ στις 21 Ιανουαρίου 2011.

118. Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στην απόφαση της 6^{ης} Μαΐου 2011, το διοικητικό πρωτοδικείο δεν προέβη σε καμία ανάλυση των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος. Σημειώνει ότι το εν λόγω δικαστήριο αρκέστηκε στο να δηλώσει, κατά τρόπο λακωνικό, ότι ο προσφεύγων δεν είχε καταθέσει αίτημα μεταφοράς στο κέντρο κράτησης Φυλακίου όπου οι συνθήκες κράτησης ήταν κατ' αυτό καλύτερες. Ωστόσο, κατά την άποψη του Δικαστηρίου, μια τέτοια προσέγγιση ισοδυναμεί με αποδέσμευση από την υποχρέωση εξέτασης των εν λόγω συνθηκών κράτησης και με μεταφορά αυτής σε ένα εκτελεστικό όργανο—ήτοι στις αστυνομικές αρχές που καλούνταν να αποφανθούν αν ήταν αιτιολογημένη η μεταφορά του προσφεύγοντος λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών που επικρατούσαν στο κέντρο του Σουφλίου. Το Δικαστήριο αναρωτιέται επιπλέον σχετικά με τη βάση επί της οποίας

ο διοικητικός δικαστής συμπέρανε ότι οι συνθήκες κράτησης στο κέντρο του Φυλακίου ήταν καλύτερες. Μάλιστα, το κέντρο αυτό όχι μόνο μνημονευόταν στις πολυάριθμες εκθέσεις διεθνών οργανισμών σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στην περιοχή του Έβρου, αλλά ομοίως αποτελούσε αντικείμενο κριτικής στη δημόσια διακήρυξη της Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων σχετικά με την Ελλάδα.

119. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το ένδικο μέσο που άσκησε ο προσφεύγων στη βάση του άρθρου 76 § 3 του νόμου αριθ. 3386/2005 δεν του εξασφάλισε, εν προκειμένω, μια προσήκουσα επανόρθωση.

120. Υπήρξε συνεπώς παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το άρθρο 3.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΕΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΡΑΝ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΥΛΟΥ

121. Ο προσφεύγων καταγγέλλει παραβίαση των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό. Υποστηρίζει ότι η διαδικασία απέλασης, όπως αυτή υπάρχει στην Ελλάδα και όπως εφαρμόστηκε στην περίπτωσή του, δεν εγγυήθηκε μια σοβαρή εξέταση των ισχυρισμών του περί κινδύνου να υποστεί άσχημη μεταχείριση σε περίπτωση επιστροφής στο Ιράν για τους ακόλουθους λόγους: η αρχική αίτηση ασύλου του δεν είχε καταχωρηθεί, δεν είχε στη διάθεσή του επαρκή χρόνο για να προετοιμάσει τη συνέντευξή του, η διερμηνεία κατά τη συνέντευξη δεν ήταν επαρκής και το ενημερωτικό φυλλάδιο για τα δικαιώματά του ως υπό απέλαση αλλοδαπού που του χορήγησαν οι αρχές ήταν γραμμένο στα αγγλικά, γλώσσα την οποία δεν κατανοούσε.

122. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα σε ό,τι αφορά την αιτίαση αυτή και ότι ως εκ τούτου ουδέποτε παραπονέθηκε ενώπιον των εθνικών αρχών για τη δήθεν άρνηση αυτών να καταχωρήσουν την αίτηση ασύλου του. Υποστηρίζει ότι απεναντίας ο ενδιαφερόμενος διατύπωσε για πρώτη φορά την επιθυμία του να ζητήσει άσυλο ενώπιον των εκπροσώπων της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες και εκείνων του

Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες. Προσθέτει ότι η αίτηση ασύλου του εξετάστηκε σε πρώτο βαθμό και ότι η εξέταση της προσφυγής του κατά της απόφασης απόρριψης της εν λόγω αίτησης εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον της δευτεροβάθμιας επιτροπής.

123. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ουδέποτε τέθηκε θέμα απέλασης του προσφεύγοντος πριν το πέρας της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης ασύλου του και ότι οι ισχυρισμοί του βάσει των οποίων κινδυνεύει να υποστεί άσχημη μεταχείριση σε περίπτωση επιστροφής στο Ιράν είναι όμοιοι με εκείνους που θα εξετάσει σε δεύτερο βαθμό η δευτεροβάθμια επιτροπή.

124. Ο προσφεύγων απαντά καλώντας το Δικαστήριο να λάβει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία: τις ανεπάρκειες που χαρακτήριζαν την πρώτη συνέντευξη σχετικά με την αίτηση ασύλου του, δεδομένου ότι οδηγήθηκε ενώπιον αστυνομικού μη εξειδικευμένου στον τομέα αυτό και με ένα συγκρατούμενο να εκτελεί χρέη διερμηνέα. Τους ισχυρισμούς του περί αρχικής άρνησης των αρχών να καταχωρήσουν την αίτηση ασύλου του, την έλλειψη πληροφοριών επί των δικαιωμάτων του και την έλλειψη μετάφρασης των σχετικών εγγράφων, καθώς και την απουσία αποτελεσματικού ενδίκου μέσου κατά ενδεχόμενης απέλασης προς το Ιράν λόγω των προβαλλόμενων ελλείψεων του συστήματος εξέτασης των αιτήσεων ασύλου στην Ελλάδα. Ισχυρίζεται, ειδικότερα, ότι αμέσως μετά τη σύλληψη του οι αρχές διέταξαν κατά τρόπο αυτόματο την απέλασή του χωρίς να εξετάσουν την περίπτωση του και ότι ζήτησαν από τους τουρκικές αρχές να τον συλλάβουν και να τον στείλουν στο Ιράν. Υποστηρίζει ότι δεν απελάθηκε αμέσως λόγω της παρέμβασης του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες.

125. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης επιβάλλει στους προσφεύγοντες την εξάντληση των ενδίκων μέσων που είναι διαθέσιμα και επαρκή εντός της εσωτερικής έννομης τάξης προκειμένου να πετύχουν αποκατάσταση για τις παραβιάσεις που επικαλούνται. Ωστόσο, υπογραμμίζει ότι πρέπει να εφαρμόζει αυτό τον κανόνα λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το σχετικό πλαίσιο, με μια σχετική ευελιξία και χωρίς υπερβολική τυπολατρία. Τούτο σημαίνει ιδίως ότι πρέπει να αναλύει με ρεαλιστικό τρόπο όχι μόνο τα ένδικα μέσα που προβλέπονται στη θεωρία στο νομικό σύστημα του σχετικού συμβαλλόμενου Μέρους, αλλά και την προσωπική κατάσταση του προσφεύγοντος (*Selmouni κατά*

Γαλλίας [GC], αριθ. 25803/94, § 77, CEDH 1999-V, και *Rura κατά Ρουμανίας*, αριθ. 37971/02, § 36, 19 Ιουλίου 2011).

126. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι θέσεις των διαδίκων διαφέρουν ως προς τις συνθήκες γύρω από την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος. Εν τούτοις, από το φάκελο προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό ότι ο τελευταίος παραιτήθηκε εγγράφως στις 8 Ιανουαρίου 2011 από την επιθυμία κατάθεσης αίτησης ασύλου, επιθυμία την οποία είχε εκφράσει –σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η Κυβέρνηση και τις οποίες δεν αμφισβητεί ο ενδιαφερόμενος- πρώτα στις 20 Δεκεμβρίου 2010 (πιο πάνω παράγραφοι 8 και 13), στη συνέχεια στις 5 και 30 Ιανουαρίου 2011 (πιο πάνω παράγραφοι 16-17) και στις 2 Φεβρουαρίου 2011 (πιο πάνω παράγραφος 18). Προκύπτει ομοίως από το φάκελο ότι οι αρχές καταχώρησαν την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος στις 8 Φεβρουαρίου 2011, ότι αυτή εξετάστηκε σε πρώτο βαθμό στις 11 Απριλίου 2011 και απορρίφθηκε στις 26 Απριλίου 2011 (πιο πάνω παράγραφοι 22 και 24) και ότι, στις 6 Ιουνίου 2011, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον της δευτεροβάθμιας επιτροπής προσφυγή κατά της απορριπτικής απόφασης, με την εν λόγω προσφυγή να εκκρεμεί ακόμη (πιο πάνω παράγραφοι 28 και 39).

127. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποφανθεί επί της ουσίας της αιτίας που προβάλλει ο προσφεύγων λόγω παραβίασης του συνδυασμού των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης. Πράγματι, καθώς η αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο πλήρους εξέτασης κατά την προβλεπόμενη διαδικασία, το Δικαστήριο δεν μπορεί να εξετάσει την αποτελεσματικότητα αυτής. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αιτίαση η ελκόμενη από την παραβίαση των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

128. Ο προσφεύγων παραπονείται για τη μη νομιμότητα της κράτησής του για το λόγο ότι αυτή ήταν αντίθετη με τις διατάξεις του άρθρου 13 του διατάγματος

114/2010 διότι συνεχίστηκε, κατά τα λεγόμενά του, ενώ η απέλαση δεν ήταν άμεσα εκτελεστή και ότι εκτελέστηκε σε συνθήκες αντίθετες με το άρθρο 3 της Σύμβασης. Επικαλείται παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης το οποίο έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθως περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.»

129. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος ήταν νόμιμη και σύμφωνη με το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης. Διατυπώνει ότι ο προσφεύγων συνελήφθη και κρατήθηκε για παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 76 § 1 β) του νόμου αριθ. 3386/2005 και ότι, όταν κατέθεσε την αίτηση ασύλου, τελούσε ήδη υπό κράτηση δυνάμει της απόφασης που διέτασσε την απέλασή του. Προσθέτει ότι το διοικητικό πρωτοδικείο έκρινε ότι η κράτηση του προσφεύγοντος ήταν νόμιμη λόγω της αδυναμίας αυτού να αποδείξει την ταυτότητά του, και τούτο προκειμένου να αποφευχθεί κίνδυνος φυγής.

130. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η κράτησή του ήταν αυθαίρετη και διατάχθηκε κακόπιστα διότι επρόκειτο, κατά την άποψή του, για μέτρο αποτροπής της λαθρομετανάστευσης: κατ' αυτόν, οι αρχές αποφάσισαν να διατάξουν τη συνέχιση της κράτησής του χωρίς να λάβουν υπόψη ούτε την προσωπική κατάστασή του ως αιτούντος άσυλο ούτε τη διακοπή της διαδικασίας απέλασης, η οποία αποφασίσθηκε κατόπιν της καταχώρησης της αίτησης ασύλου του. Θεωρεί ότι οι αρχές έπρεπε να καταφύγουν στην κράτηση ως έσχατη λύση, αφού είχαν ερευνήσει άλλες δυνατότητες. Υποστηρίζει ότι, αντιθέτως, στην Ελλάδα, η κράτηση των αιτούντων άσυλο είναι συστηματική και ότι συνεχίζει να αποτελεί τον κανόνα και όχι την εξαίρεση.

131. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει σαφώς τεκμηριωθεί στη νομολογία του τη σχετική με τα διάφορα εδάφια του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης ότι κάθε στέρηση της ελευθερίας πρέπει όχι μόνο να εμπίπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπουν τα εδάφια α) έως στ) αλλά να είναι και «νόμιμη». Σε ό,τι αφορά τη «νομιμότητα» μιας

κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της «νόμιμης διαδικασίας», η Σύμβαση παραπέμπει κατά βάση στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση τήρησης τόσο των ουσιαστικών όσο και των δικονομικών κανόνων. Εν τούτοις, η τήρηση του εθνικού δικαίου δεν επαρκεί: το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης απαιτεί επιπλέον τη συμμόρφωση κάθε στέρησης της ελευθερίας προς το σκοπό της προστασίας του ατόμου από τις αυθαιρεσίες (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Winterwerp κατά Ολλανδίας*, 24 Οκτωβρίου 1979, § 37, série A no. 33 και *Witold Litwa κατά Πολωνίας*, αριθ. 26629/95, § 78, CEDH 2000-III). Υπάρχει, έτσι, μια θεμελιώδης αρχή σύμφωνα με την οποία καμία αυθαίρετη κράτηση δεν μπορεί να είναι συμβατή με το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης και η έννοια του «αυθαιρέτου» που περιέχει αυτή η διάταξη υπερβαίνει την έλλειψη συμμόρφωσης προς το εθνικό δίκαιο, κατά τρόπο που μια στέρηση της ελευθερίας μπορεί να είναι νόμιμη σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όντας συγχρόνως αυθαίρετη και συνεπώς αντίθετη με τη Σύμβαση.

132. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ομοίως ότι από τη νομολογία του τη σχετική με το άρθρο 5 § 1 στ) της Σύμβασης προκύπτει ότι προκειμένου να μην χαρακτηριστεί αυθαίρετη, η εφαρμογή ενός μέτρου κράτησης πρέπει να γίνεται με καλή πίστη, ότι πρέπει να συνδέεται στενά με το σκοπό που αφορά την παρεμπόδιση ενός ατόμου να εισέλθει παράνομα στη χώρα και, επιπλέον, ότι η διάρκεια της κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει το εύλογο χρονικό διάστημα που είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού. Τέλος, οι χώροι και οι συνθήκες κράτησης πρέπει να είναι κατάλληλοι (*Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 13229/03, § 74, CEDH 2008).

133. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η στέρηση της ελευθερίας του προσφεύγοντος βασιζόταν στο άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005. Συνεπώς, εκτιμά ότι η κατάσταση του προσφεύγοντος εμπίπτει στο εδάφιο στ) του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης και ότι είχε έρεισμα στο εθνικό δίκαιο. Υπενθυμίζει επί αυτού ότι, στο πλαίσιο του προαναφερόμενου άρθρου 5 § 1 στ), εφόσον ένα άτομο κρατείται στο πλαίσιο διαδικασίας απέλασης, δεν απαιτούνται εύλογοι λόγοι περί αναγκαιότητας της κράτησης προκειμένου, για παράδειγμα, να εμποδισθεί ο ενδιαφερόμενος από το να διαπράξει κάποιο αδίκημα ή να διαφύγει (*Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 112, *Recueil des arrêts et décisions 1996 V*). Ενόψει των ανωτέρω,

το Δικαστήριο κρίνει εν προκειμένω ότι η κράτηση του προσφεύγοντος εξυπηρετούσε το σκοπό της αποτροπής της παράνομης διαμονής του στο ελληνικό έδαφος και της διασφάλισης της δυνατότητας εκτέλεσης της απέλασής του.

134. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τη διάρκεια της κράτησης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης, μόνο η διεξαγωγή της διαδικασίας απέλασης δικαιολογεί μια στέρηση της ελευθερίας στη βάση αυτής της διάταξης και ότι, σε περίπτωση που η διαδικασία δε διεξάγεται με την απαιτούμενη ταχύτητα, η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη (προαναφερόμενη απόφαση *Chahal*, §113, και *Gebremedhin [Gaberamadhien] κατά Γαλλίας*, αριθ. 25389/05, § 74, CEDH 2007-II). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε από τις 16 Δεκεμβρίου 2010 έως τις 17 Ιουνίου 2011, ότι η αίτηση ασύλου του καταχωρήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2011 και απορρίφθηκε σε πρώτο βαθμό στις 26 Απριλίου 2011, ότι ο ενδιαφερόμενος διατύπωσε στις 2 Μαΐου 2011 αντιρρήσεις κατά της απόφασης σχετικά με την κράτησή του και ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης απέρριψε τις εν λόγω αντιρρήσεις στις 6 Μαΐου 2011. Παρατηρεί επίσης ότι ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος στις 17 Ιουνίου 2011, ήτοι στο τέλος της μέγιστης προθεσμίας κράτησης των έξι μηνών που προβλέπει το άρθρο 76 § 3 του νόμου αριθ. 3386/2006 και ενώ εκκρεμούσε η προσφυγή του κατά της απόφασης απόρριψης της αίτησης ασύλου του. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, οι εθνικές αρχές δεν επέδειξαν παθητικότητα στη διεξαγωγή της διαδικασίας απέλασης του προσφεύγοντος.

135. Τέλος, έχοντας διαπιστώσει παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης λόγω των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος στα κέντρα κράτησης Φερών, Βέννας, Σουφλίου και Φυλακίου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν είναι αναγκαίο να τοποθετηθεί ξανά επί αυτού υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης (προαναφερόμενες αποφάσεις *Horshill*, § 65 και *C.D και λοιποί*, § 74).

136. Έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 α) και 4 της Σύμβασης.

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

137. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι μπόρεσε να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του κατά της απόφασης σχετικά με την κράτησή του μόλις στις 2 Μαΐου 2011, λόγω – κατά τα λεγόμενά του- των συνθηκών κράτησής του και των διαδοχικών μεταφορών του σε διάφορα κέντρα κράτησης, και υποστηρίζει ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο απέρριψε τις εν λόγω αντιρρήσεις χωρίς καν να εξετάσει τη νομιμότητα της κράτησής του. Παραπονείται επίσης ότι δεν ενημερώθηκε, σε γλώσσα την οποία να κατανοούσε, ούτε για τους λόγους της κράτησής του ούτε για τα ένδικα μέσα που προσφέρονται στα άτομα που κρατούνται ενόψει της απέλασής τους. Υποστηρίζει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

A. Επί του παραδεκτού

138. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

139. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι από τα άρθρα 13 του διατάγματος αριθ. 114/2010, 76 του νόμου αριθ. 3386/2005 και 30 του νόμου αριθ. 3907/2011 προκύπτει ότι η διατύπωση αντιρρήσεων κατά της κράτησης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων αποτελεί αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Ως προς τούτο, παραπέμπει στην ύπαρξη πολυάριθμων αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων που διατάσσουν την άρση της κράτησης για ποικίλους λόγους.

140. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, ακόμα και μετά την τροποποίηση του νόμου αριθ. 3386/2005, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης συνέχισε να

στηρίζει τις αποφάσεις του επί του γνωστού τόπου διαμονής των ενδιαφερόμενων, επί των προβλημάτων υγείας τους και των δεσμών τους με την Ελλάδα, και ότι ουδέποτε έλαβε υπόψη άλλους λόγους όπως το συμβατό της κράτησης των αιτούντων ασύλων με το άρθρο 13 του διατάγματος αριθ. 114/2010 ή την έννοια του αυθαιρέτου κατά το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης. Εκτιμά ότι οι αποφάσεις που προσκομίζει η Κυβέρνηση αφορούν κρατούμενους με προβλήματα υγείας, ασυνόδευτους ανηλίκους ή άτομα με μακρόχρονη παραμονή στην Ελλάδα, αλλά όχι αιτούντες άσυλο που θα αφήνονταν ελεύθεροι στη βάση των προαναφερόμενων άρθρων.

141. Επιπλέον, ο προσφεύγων προσκομίζει ομοίως αποφάσεις πολυάριθμων διοικητικών δικαστηρίων που, κατά την άποψή του, δεν εξετάζουν στην πραγματικότητα τη νομιμότητα της κράτησης αλλά περιορίζονται είτε στο να επαναλαμβάνουν το κείμενο του διατάγματος (ήτοι την ύπαρξη κράτησης αναγκαίας για την ταυτοποίηση του ενδιαφερόμενου, καθώς και για την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας ασύλου), είτε στο να δηλώνουν κατά ασαφή τρόπο ότι την κράτηση επέβαλλαν λόγοι δημόσιας τάξης (ήτοι ο αγώνας κατά της λαθρομετανάστευσης), είτε στο να υπογραμμίζουν τον κίνδυνο φυγής του αλλοδαπού κρατουμένου.

142. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια της «lawfulness», «régularité» (νομιμότητα) πρέπει να έχει την ίδια έννοια τόσο στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης όσο και στην παράγραφο 1, ώστε ένας κρατούμενος να έχει το δικαίωμα εξέτασης της κράτησής του όχι μόνο υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου, αλλά και της Σύμβασης, των γενικών αρχών που καθιερώνει αυτή και του σκοπού των περιορισμών που επιτρέπει η παράγραφος 1. Το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης δεν εγγυάται το δικαίωμα δικαστικού ελέγχου σε τέτοιο εύρος ώστε να δίνει στο δικαστήριο το δικαίωμα υποκαθιστά με την κρίση του την κρίση της αρχής από την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση, όσον αφορά κάθε πτυχή της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων καθαρής σκοπιμότητας. Η εξέταση πρέπει ωστόσο να είναι αρκετά ευρεία ώστε να συμπεριλαμβάνει όλες τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για τη νομιμότητα της κράτησης ενός ατόμου κατά την παράγραφο 1 (προαναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 127, και *Dougoz κατά Ελλάδας*, αριθ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II).

143. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι υφίσταται διάσταση απόψεων μεταξύ του προσφεύγοντος και της Κυβέρνησης σχετικά με τη χορήγηση στον πρώτο ενημερωτικού φυλλαδίου με τα δικαιώματά του γραμμένου σε γλώσσα που μπορούσε να κατανοήσει. Το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει ποια από τις δύο θέσεις αντιστοιχεί στην πραγματικότητα. Σημειώνει εν τούτοις ότι τον προσφεύγοντα ανέλαβαν στις 5 Ιανουαρίου 2011 οι εκπρόσωποι του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες: με τη βοήθεια εκείνων κατέθεσε την αίτηση ασύλου του και παρουσία εκείνων παρευρέθηκε στη συνέντευξη ενώπιον του πρωτοβάθμιου οργάνου που ήταν επιφορτισμένο με την εξέταση της εν λόγω αίτησης. Σημειώνει επίσης ότι μόλις στις 2 Μαΐου 2011 διατύπωσε ο προσφεύγων τις αντιρρήσεις του κατά της απόφασης σχετικά με την κράτησή του ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης και ότι, στη διάρκεια της σχετικής διαδικασίας, εκπροσωπήθηκε από τους ίδιους δικηγόρους που τον είχαν συνδράμει στην κατάθεση της αίτησης ασύλου και που τον εκπροσωπούν τώρα ενώπιόν του. Ωστόσο, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, ως μέλη του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, αυτοί οι δικηγόροι έχουν πείρα στις διαδικασίες υποδοχής των αιτούντων άσυλο, στη νομική συνδρομή που πρέπει να παρέχουν και στα διάφορα ένδικα μέσα σχετικά με την απέλαση και την κράτηση αυτών. Συνεπώς, αυτή η πλευρά της αιτίας του προσφεύγοντος δεν αφορά παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

144. Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 76 §§ 4 και 5 του νόμου αριθ. 3386/2005, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 55 § 2 του νόμου αριθ. 3900/2010, ο διοικητικός δικαστής που επιλαμβάνεται των αντιρρήσεων που διατυπώνει ένας κρατούμενος υπό απέλαση δεν περιορίζεται πλέον στο να εξετάζει μόνο αν αυτός είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή αν υπάρχει κίνδυνος φυγής: μπορεί στο εξής «να αντιτίθεται στην κράτηση» και να εξετάζει έτσι κάθε ζήτημα που εγείρεται λόγω της κράτησης. Προκύπτει από διάφορες αποφάσεις που προσκομίζει η Κυβέρνηση ότι ο διοικητικός δικαστής οδηγείται στο να λαμβάνει υπόψη τους σαφείς και τεκμηριωμένους ισχυρισμούς του κρατουμένου που σχετίζονται με την κατάσταση της υγείας του ή την ηλικία του καθώς και εκείνες που σχετίζονται με τον υπερπληθυσμό, την τήρηση των προϋποθέσεων που δικαιολογούν τη θέση υπό κράτηση και τη δυνατότητα στέγασης σε μέρος που να επιτρέπει στις αρχές να

εντοπίσουν τον ενδιαφερόμενο, και ότι διατάσσει, ενδεχομένως, την απελευθέρωση του τελευταίου ή τη μεταφορά του σε κέντρο κράτησης που να προσφέρει καλύτερες συνθήκες κράτησης (πιο πάνω παράγραφοι 59-64).

145. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το διοικητικό πρωτοδικείο εξέτασε τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, ιδίως όσον αφορά τις συνθήκες κράτησής του και σημείωνε ότι ο προσφεύγων είχε παραλείψει να ζητήσει τη μεταφορά του στο κέντρο Φυλακίου όπου οι συνθήκες ήταν καλύτερες. Εν τούτοις, το [διοικητικό] πρωτοδικείο αρνήθηκε να άρει την κράτηση του προσφεύγοντος: υπογράμμισε ότι αυτός δεν είχε ταξιδιωτικά έγγραφα, ότι δεν μπορούσε να αποδείξει την ταυτότητά του, ότι δεν είχε σταθερές κοινωνικές σχέσεις στην Ελλάδα, κάτι που θα διευκόλυνε τον εντοπισμό του από τις αρχές σε περίπτωση απελευθέρωσης, ότι δεν μπορούσε να επιβιώσει με νόμιμα μέσα και ότι υπήρχε συνεπώς κίνδυνος φυγής. Αποφαινόμενο κατ' αυτό τον τρόπο, το [διοικητικό] πρωτοδικείο έλαβε υπόψη όλους τους παράγοντες που μπορούσαν να δικαιολογήσουν την απελευθέρωση ή τη διατήρηση της κράτησης και, μάλιστα, πραγματοποίησε έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης με επαρκές εύρος ως προς τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

146. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν υπήρξε παραβίαση αυτού του άρθρου ούτε ως προς την τελευταία πλευρά της αιτίας.

VI. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

147. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

148. Ο προσφεύγων αξιώνει 15.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

149. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι η διαπίστωση παραβίασης της Σύμβασης θα συνιστούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Διευκρινίζει ότι αν το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να επιδικάσει κάποιο ποσό, αυτό δε θα πρέπει να υπερβεί τα 1.000 ευρώ.

150. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 8.500 ευρώ λόγω ηθικής βλάβης.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

151. Ελλείψει αποδείξεων αμοιβής εντός του φακέλου, το Δικαστήριο αποφασίζει να μην επιδικάσει ποσό για έξοδα και δικαστική δαπάνη στον προσφεύγοντα, καθώς αυτός έλαβε το ποσό των 850 ευρώ που κατέβαλε το Συμβούλιο της Ευρώπης για δικαστική αρωγή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

152. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 3 της Σύμβασης λόγω των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος και των συνθηκών διαβίωσης αυτού μετά την απελευθέρωσή του, από τα άρθρα 3 και 13 σε συνδυασμό λόγω της έλλειψης αποτελεσματικού ενδίκου μέσου διαθέσιμου στον προσφεύγοντα ώστε να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του και από το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης, και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος.
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης του προσφεύγοντος μετά την απελευθέρωσή του.

4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 λόγω της έλλειψης αποτελεσματικού ενδίκου μέσου διαθέσιμου στον προσφεύγοντα για να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του.
5. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.
6. *Αποφαίνεται*
- α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, το ποσό των 8.500 (οκτώ χιλιάδων πεντακοσίων) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,
- β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
7. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 31 Ιουλίου 2014, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Isabelle Berro-Lefèvre

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα